

Ondanks betonstop verhardt Vlaanderen gemiddeld 50.000 m² per dag

nieuws

Ontharding. De Vlaamse ruimtelijke planners hebben er de mond vol van, maar in de praktijk komt er weinig van in huis. Elk jaar komt er evenveel verharding bij als het volledige grondgebied van een stad als Mechelen. Dat blijkt uit het Betonrapport 2024 van Breekijzer en Natuurpunt, opgesteld in samenwerking met HOGENT. De Vlaamse regering kondigde reeds in 2016 een onthardingspolitiek aan, maar van de onthardingsdoelen in 2050 zijn we verder verwijderd dan ooit.

🕒 29 FEBRUARI 2024 – LAATST BIJGEWERKT OM 29 FEBRUARI 2024 10:39

Ruben De Keyzer

Lees meer over:

[ruimtelijke ordening](#)

[open ruimte](#)

Volgens het Betonrapport 2024 kwam er tussen 2013 en 2021 maar liefst 15.000 hectare verharding bij, gemiddeld meer dan vijf hectare per dag. Dit staat haaks op wat de regering had beloofd in 2016. De toenmalige onthardingsstrategie berustte op twee pijlers: geen netto toename meer van verharding in ‘harde bestemmingen’ zoals woon- en industriegebieden, en een ontharding van netto 20 procent in ‘zachte bestemmingen’ zoals landbouw- en natuurgebied, vergeleken met 2015.

Onvoldoende

Omdat Vlaanderen ondanks deze doelstelling verder is verhard, zal dit niet meer voldoende zijn. Nog tot 2050 zal de regering jaar na jaar netto één vierkante meter per Vlaming moeten ontharden, 20.000 hectare in totaal, wil ze de doelstelling halen. “Die ambitie is realistisch, maar vergt de onmiddellijke uitrol van een langdurige inspanning met duidelijke afspraken tussen Vlaanderen en lokale besturen”, meldt Natuurpunt. “Waar er vroeger slechts sprake was van een verhardingsstop in woon- en industriegebieden om onze doelstelling voor 2050 te halen, zal er nu actief onthard moeten worden.”

Antwerpen en Herstappe

Antwerpen heeft tussen 2013 en 2021 2.513 vierkante meter verhard per dag. Nummer twee is Beveren (Oost-Vlaanderen) met 1.960 m² per dag. Op de derde plaats prijkt Gent met 1.251 m² per dag. Wanneer we kijken naar de verhardingscijfers per inwoner, wellicht een meer faire vergelijking voor grotere steden, zien we dat de Limburgse faciliteitengemeente Herstappe een girafleugte voorsprong heeft op de rest. Maar ook Beveren keert terug als nummer twee in de ranking. Zowel op vlak van absolute oppervlakte als bij de verharding per inwoner, scoort de gemeente bijzonder slecht.

TOENAME/AFNAME VERHARDING PER INWONER (m2/inw) 2013-2021

PLAATS	GEMEENTE	PROVINCIE	inwoners 2013	inw. 2021	VGL 13-21
1	Herstappe	Limburg	85	78	253
2	Beveren	Oost-Vlaanderen	47005	49241	91
3	Merksplas	Antwerpen	8856	8626	88
4	Hoogstraten	Antwerpen	20582	21554	63
5	Ravels	Antwerpen	14564	15108	54
6	Lommel	Limburg	33671	34278	53
7	Langemark-Poe	West-Vlaanderen	8160	8084	52
8	Ham	Limburg	10482	11036	51
9	Kortesseem	Limburg	8410	8437	50
10	Lo-Reninge	West-Vlaanderen	3334	3258	44

In zachte bestemmingen zoals natuur- en landbouwgebied laten de Antwerpse gemeenten Hoogstraten en Ravels het hardste hun betonmolen draaien. Zij zijn de nummer 1 en 2 in heel Vlaanderen. In Oost-Vlaanderen zijn dat Aalter (nr. 3) en Deinze (nr. 5), in Limburg zijn dat Hasselt (nr. 8) en Lommel (nr. 9). In West-Vlaanderen verhardten vooral Roeselare (nr. 12) en Langemark-Poelkapelle (nr. 16) hun zachte gebieden. De koplopers in Vlaams-Brabant zijn Halle en Zoutleeuw, al doen ze met de 54ste en 63ste plaats beter dan de koplopers in de andere provincies.

VERHARDINGSSNELHEID in ZACHTE BESTEMMINGEN (m2/dag in ZB) 2013-2021

PLAATS	GEMEENTE	PROVINCIE	TOTAAL	in HB	in ZB
1	Hoogstraten	Antwerpen	671	175	496
2	Ravels	Antwerpen	370	138	232
3	Aalter	Oost-Vlaanderen	443	244	199
4	Wuustwezel	Antwerpen	345	163	182
5	Deinze	Oost-Vlaanderen	497	323	174
6	Lochristi	Oost-Vlaanderen	364	206	158
7	Merksplas	Antwerpen	216	60	156
8	Hasselt	Limburg	897	754	143
9	Lommel	Limburg	704	577	127
10	Rijkevorsel	Antwerpen	212	86	125

Op provinciaal niveau zien we dat provincie Antwerpen in 2021 de hoogste verhardingsgraad kent (17,3%). Dat is een stijging van 1,6 procentpunt tegenover 2013. Zij wordt gevolgd door Oost-Vlaanderen (15,8%), West-Vlaanderen (14,7%) en Vlaams-Brabant (14,5%). Limburg is voorlopig nog de beste leerling met een verhardingsgraad van 13,4 procent, maar vraag is of dat zo zal blijven. De verhardingsgraad is er op acht jaar tijd met 1,2 procentpunt toegenomen. Het Vlaamse gemiddelde is een toename van 1,1 procentpunt, terwijl we eigenlijk een afname hadden moeten zien.

“
Het Vlaamse gemiddelde is een toename van 1,1 procentpunt, terwijl we eigenlijk een afname hadden moeten zien

PROVINCIE	VERHARDINGSGRAAD 2013 (%)	VERHARDINGSGRAAD 2021 (%)
PROVINCIE WEST-VLAANDEREN	14,0	14,7
PROVINCIE OOST-VLAANDEREN	14,6	15,8
PROVINCIE ANTWERPEN	15,7	17,3
PROVINCIE LIMBURG	12,2	13,4
PROVINCIE VLAAMS-BRABANT	13,7	14,5

Stoppen is niet genoeg

“Van de vijf hectare verharding die er dagelijks bijkomt, belandt vier hectare in harde bestemming en één hectare in zachte bestemming. Maar liefst 28 gemeenten verhardden zelfs meer in de open ruimte dan in woon- of industriegebied”, duidt Frederik Mollen, expert ruimte bij Natuurpunt. “Dat maakt dat de onthardingsopgave in deze zachte bestemmingen verder aantikt, en dat in de toekomst ook in harde bestemmingen netto onthard moet worden in plaats van dat enkel een verhardingsneutraliteit bewaakt moet worden. Anders dreigt de betonstop, een betonflop te worden”, gaat Anton Christiaens, coördinator van Breekijzer, verder. Sinds de aankondiging van de betonstop in 2016 gaat het al over een verdubbeling van de totale opgave: van pakweg 10.000 naar 20.000 hectare netto te ontharden.

Mollen duidt hoe de realiteit van de Vlaamse onthardingsstrategie heel anders loopt dan beloofd. “Tussen 2013 en 2021 nam de verharding per Vlaming jaarlijks toe met iets meer dan één vierkante meter”, geeft hij aan. Van een zuiniger ruimtegebruik is dus nog steeds geen sprake. Het is belangrijk om snel verhardingsneutraal te worden en vervolgens werk te maken van netto ontharding. “Deze ommezwaai zou heel eenvoudig kunnen, door een nieuwe vuistregel in te bouwen in het beleid: één vierkante meter verharden = elders twee vierkante meter ontharden”, besluit Christiaens.

Inspiratie

Tussen de voegen van deze betongrijze resultaten, valt er hier en daar nog een grassprietje hoop te bespeuren. Zo toont het Betonrapport dat de verhardingssnelheid de laatste jaren gelukkig wat stagneert. Ook blijken 43 gemeenten er anno 2021 in geslaagd om netto te ontharden in landbouw- en natuurgebieden. Mesen (-26m² per inwoner), Machelen (-24m²/inw) en Hemiksem (-17m²/inw) zijn de primussen in Vlaanderen. Dat wil nog niet zeggen dat zij de eindmeet hebben bereikt, maar Natuurpunt noemt deze gemeenten de positieve, inspirerende voorbeelden voor Vlaanderen en andere lokale besturen. Met de lancering van het rapport kort voor verkiezingstijd, hopen de natuurorganisaties alsnog het tij te keren.

Uitgelicht

INBO: “Waterschaarste en -overlast zijn uiting van een diepgeworteld probleem”

nieuws

In zijn gloednieuwe twejaarlijks Natuurrapport 2023 brengt het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) een beleidsevaluatie rond vier grote natuur- en

biodiversiteitsui...

18 SEPTEMBER 2023

Lees meer

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17
1030 Schaerbeek

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: <https://www.facebook.com/vilt.nieuws/>

screenreader.visit us on our linkedin page: <https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/>

screenreader.visit us on our instagram page: <https://www.instagram.com/vilt.nieuws>

screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws

screenreader.visit us on our bluesky page: <https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social>

[Privacy policy](#)

[Copyright](#)

[Cookie Policy](#)

[Cookie instellingen aanpassen](#)

Webdesign by Who Owns The Zebra